

บทคัดย่อ

รหัสโครงการ : RDG4950073

ชื่อโครงการ : แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหมู่บ้านช้างในอีสานใต้

ชื่อนักวิจัย : สมภาพร คล้ายวิเชียร, เกษสุดา บุรณพันธ์ศักดิ์, กัญญิมา นาคนิชาติ
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

E-mail Address : Kobclayvichine@Hotmail.com

ระยะเวลาโครงการ : 1 มิถุนายน พ.ศ.2549 - 31 พฤษภาคม พ.ศ.2550

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์อยู่ 4 ประการ คือ ศึกษาแหล่งท่องเที่ยวหมู่บ้านช้างในอีสานใต้ ศึกษาจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรคในการพัฒนาพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวหมู่บ้านช้างในอีสานใต้ ศึกษาแนวทางการพัฒนาพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวหมู่บ้านช้างในอีสานใต้ และศึกษายุทธศาสตร์ที่พึงพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งการพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่กลุ่มอีสานใต้สู่ความยั่งยืน โดยเชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน

วิธีการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเชิงลึกในการสำรวจที่อยู่ ที่มา และจำนวนเชือกของช้างในอีสานใต้ 6 จังหวัด และส่วนที่ 2 ใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของอำเภอที่มีหมู่บ้านช้าง ซึ่งมีอยู่ 9 อำเภอ 3 จังหวัด และใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวหมู่บ้านช้างในอีสานใต้ จากกลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นนักท่องเที่ยว จำนวน 400 ชุด และบริษัทนำเที่ยว จำนวน 20 ชุด นอกจากนี้ใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อผลกระทบของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหมู่บ้านช้างในอีสานใต้ จากกลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นประชาชนในพื้นที่ ควบคู่กัน จำนวน 100 ชุด และเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว จำนวน 3 ชุด โดยมีจุดประสงค์เพื่อทราบข้อมูลในด้านความพร้อมของพื้นที่ที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวหมู่บ้านช้างได้ และทราบข้อมูลเกี่ยวกับจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรคในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวหมู่บ้านช้าง

เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหมู่บ้านช้าง ผลจากการศึกษาพบว่า

1. จากการสำรวจเชิงลึกเกี่ยวกับที่อยู่ ที่มา และจำนวนเชือกของช้างพบว่า มีช้างอยู่ที่ อ.เขวาสีอุบล และอ.เมือง จ.ชัยภูมิ จำนวน 6 เชือก อ.จอมพระ อ.เขวาสีอุบล อ.เมือง อ.ชุมพลบุรี และอ.ท่าตูม จ.สุรินทร์ จำนวน 84 เชือก อ.สตึก และอ.เมือง จ.บุรีรัมย์ จำนวน 84 เชือก รวมทั้งสิ้นจำนวน 175 เชือก

2. ส่วนใหญ่จะประสบปัญหาเรื่องการไม่มีพื้นที่เลี้ยงช้าง เนื่องจากป่าไม้ถูกทำลาย ป่าไม้ที่มีบางส่วนก็เป็นพื้นที่ส่วนบุคคล จึงเป็นสาเหตุให้มีอาหารช้างไม่เพียงพอ ทำให้ออกเร่ร่อนตามเมือง บ้างก็ออกรับงานแสดงตามปางช้างต่างๆ แต่อย่างไรก็ตามโอกาสในการพัฒนาพื้นที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวก็มีจุดแข็งในด้านของความโดดเด่นของวิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น และจากการสอบถามประชาชนในพื้นที่ เจ้าหน้าที่แหล่งท่องเที่ยว ควบคู่กันที่มีทัศนคติเชิงบวกต่อการพัฒนาแหล่ง

ท่องเที่ยวหมู่บ้านช้างในอีสานใต้ ซึ่งกล่าวว่าทำให้เกิดการพัฒนาด้านสาธารณูปโภคโครงสร้างพื้นฐาน ฐานทางเศรษฐกิจ และการเกิดอาชีพที่หลากหลายจากการมีแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนตนเองโดยตรงเพิ่มมากขึ้น

3. แนวทางการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวหมู่บ้านช้างในอีสานใต้ เสนอออกเป็น 3 แนวทาง ดังนี้คือ

3.1 แนวทางการพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยว

3.2 แนวทางการพัฒนาตลาดท่องเที่ยว

3.3 แนวทางการพัฒนาด้านความพร้อมทางการท่องเที่ยว

4. สำหรับการพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่กลุ่มอีสานใต้สู่ความยั่งยืน โดยเชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านมียุทธศาสตร์พึ่งพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในภาคอีสานตอนใต้ 3 แนวทาง ดังนี้

4.1 การเดินทางท่องเที่ยวตามเส้นทางสัญจรโบราณของชาวเขมร ซึ่งในสมัยโบราณพาหนะที่ใช้ส่วนใหญ่จะเป็นสัตว์ ได้แก่ วัว ม้า และช้าง

4.2 การเดินทางท่องเที่ยวตามรอยการจารกรรมโบราณวัตถุเขมร ซึ่งเป็นการจำลองเส้นทางขนส่งโบราณวัตถุเขมรออกนอกประเทศ ดังที่ทราบภาคอีสานใต้ของประเทศไทย ถือว่าเป็นเส้นทางหนึ่งที่นักจารกรรมนิยมลักลอบขโมยโบราณวัตถุผ่านทางมา

4.3 การเดินทางท่องเที่ยวตามเส้นทางจาริกแสวงบุญ ซึ่งปรากฏศาสนสถานที่มีรูปแบบทางศิลปกรรมลักษณะเหมือนกันหรือใกล้เคียงกันระหว่างศาสนสถานในภาคอีสานใต้ของประเทศไทยกับศาสนสถานในสาธารณรัฐกัมพูชาประชาธิปไตย

คำหลัก : แนวทางการพัฒนา , แหล่งท่องเที่ยว , หมู่บ้านช้าง , อีสานใต้

Abstract

Project Code: RDG4950073

Project Title: Development of Elephant Villages as a Tourist Attraction in South Isan

Research Team: Samaporn Clayvichien, Kassuda Buraphansak, Kantima Nakinchat
Buriram Rajabhat University

Email Address: Kobclayvichine@Hotmail.com

Project Duration: June 1, 2006 – May 31, 2007

The objectives of this research were to study elephant villages as a tourist attraction in South Isan (Southern Northeast), to study weaknesses, strengths, opportunities and obstacles to development of elephant villages as a tourist attraction in South Isan, and to study strategies in order to support area-based tourism development and management to sustainable tourism in South Isan by coordinating with neighboring countries.

The research instruments were 3 questionnaires. First questionnaire focused on living area, origin, and quantity of elephants in 6 provinces in South Isan. The second questionnaire was about general information of 9 elephant districts from 3 provinces and about attitude toward elephant villages in South Isan. This questionnaire was completed by two groups of samples: 400 tourists and 20 tour companies. The third questionnaire focused on attitude toward impact of tourism development in elephant villages in South Isan. This questionnaire was completed by samples of people from this area and elephant keepers, 100 copies, and by samples of tourism officers, 3 copies.

These questionnaires were created to examine readiness of this area for tourism development and to examine weaknesses, strengths, opportunities and obstacles to development of elephant villages as a tourist attraction in order to guide the tourism development in the elephant villages.

Results found were as follows:

1. There were six elephants in Khewa district and Muang district in Chaiyaphum and 84 elephants in Jompra district, Khewasinarin district, Muang district, Chumphonburi district

and Thatoom district in Surin, and 84 elephants in Satuk district and Muang district in Buriram. So there were 175 elephants totally.

2. Major problem was that there wasn't enough area for feeding the elephants because forests had been destroyed and some were private forests. Domesticated elephants then become roaming elephants. Some went to work in an elephant camp. Anyway, there was a chance to develop this area to a tourist attraction on account of outstanding life style, arts and culture of people in this area. According to the questionnaires, people living in this area, tourism officers and elephant keepers had positive attitudes toward the tourism development in elephant villages in South Isan. They said that the tourism development in their area would bring public utilities, various career fields and would, finally, lead to better economic condition.

3. Three sorts of development of Elephant Villages as a Tourist Attraction in South Isan were as follows:

3.1 Tourism Resource Development

3.2 Tourism Marketing Development

3.3 Tourism Readiness Development

4. For Area-based tourism development and management to sustainable tourism in South Isan by coordinating with neighboring countries, there were supporting strategies to improve the strength of this area. Then Cambodia was one of the neighboring countries which we had good relationship which shown from ways between each other as follows:

4.1 Tourism along ancient roads of Khmer (Cambodian). In the past, vehicles, mostly, were cows, horses and elephants.

4.2 Tourism along Khmer ancient thing robbery ways. This was an imitation of Khmer ancient thing transportation ways off the country. South Isan, it was well-known, was one of the ways that robbers usually used for transportation of the ancient things robbed.

4.3 Tourism along pilgrimage ways. There were religion places in Cambodia which had similar art to religion places in South Isan.

Key Words: development, tourist attraction, elephant village, South Isan